

**SECTION 3:“ HEALTH-IMPROVING ECHNOLOGIES
IN THE SYSTEM OF PHYSICAL CULTURE AND
SPORTS ”**

**Collection of materials of the
international online conference**

www.research-support-center.com

<https://doi.org/10.47100/v1i1.119>

**PHYSICAL EDUCATIONAL ACTIVITIES WITH CHILDREN
EDUCATIONAL METHODS AND ORGANIZATIONS USED IN
ORGANIZATION GENERAL DESCRIPTION OF THEM.**

Muxitdinova N.M., o'qituvchi,
Buxoro Davlat Universiteti,
muxitdinova1991@inbox.ru

+998 99-387-1709

Annotatsiya: mazkur maqolada maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalar bilan jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini olib borishda ularning yosh xususiyatlari va imkoniyatlarini hisobga olgan holda ta'limiy metodlarini qo'llash barobarida bolaning faolligi va qiziqishini oshirishga xizmat qiluvchi usullar to'g'risida nazariy va amaliy ma'lumotlar to'liq yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, metod, ko'rgazma, aqliy va jismoniy mehnat, jismoniy rivojlanish, psixofiziologik, antropometrik, biometrik o'lchovlar.

Аннотация: В данной статье представлены теоретические и практические сведения о способах повышения активности и интереса ребенка, а также об использовании образовательных методов при проведении занятий физкультурой с детьми дошкольного возраста с учетом их возраста и способностей. Данные полностью раскрыты.

Ключевые слова: дошкольное образование, методика, выставка, умственный и физический труд, физическое развитие, психофизиологические, антропометрические, биометрические измерения.

Annotation: This article presents theoretical and practical information on ways to increase the activity and interest of a child, as well as on the use of educational methods when conducting physical education with preschool children, taking into account their age and abilities. the data is fully disclosed.

Key words: preschool education, methodology, exhibition, mental and physical labor, physical development, psychophysiological, anthropometric, biometric measurements.

Dolzarblik.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining

«Maktabgacha ta'lim tizimini boshqarishni takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida» 2018 yil 30 sentabrdagi PQ-3955-son [qaroriga](#) ko'ra, shuningdek, maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, sog'lom, faol, to'laqonli, jamiyatga moslashgan bola shaxsini shakllantirish, O'sishida turli nuqsonlari bo'lgan bolalarni, shuningdek reabilitatsiya qilish va sog'lomlashtirishga muhtoj bolalarni o'qitish, tarbiyalash va integratsiya qilish uchun qulay muhit yaratish maqsadida qabul qilindi. Shu jumladan mazkur qarorga muvofiq maktabgacha ta'lim tizimi 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi (keyingi o'rinlarda — Konsepsiya) 2030 yilgacha maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlarni o'z ichiga oladi. Bu esa o'sib kelayotgan yosh avlodni ta'lim va tarbiyasini yanada takomillashtirish va yetarlicha shart-sharoitlar yaratib berish kabi asosiy vazifalar belgilab qo'yildi. [1].

Jismoniy tarbiyaning maqsad va vazifalari bo'lajak yosh avlodni turli nazariy bilimlarni, jismoniy tarbiya tizimining rivojlanish tarixiy qonuniyatlari, metodlari, vositalarini o'rgatish hamda jismoniy tarbiyaning xususiyatlari haqida atroflicha va chuqur bilimlar berish bilan birga ularni kelajakdagi ish faoliyatlarida amaliy ahamiyat kasb etuvchi bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat.

Tadqiqot maqsadi. 4-5 yoshli bolalar bilan tashkil etilgan mashg'ulotlarda jismoniy va irodaviy sifatlarni shakllantiruvchi ta'limiy metodlarni qo'llash va tanlangan ta'limiy metodlar yordamida ularning jismoniy rivojlanish ko'rsatkichlarini nazorat qilib borish.

Tadqiqot metodi. Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarning jismoniy va aqliy rivojlanishini nazorat qilib borishda nazariy tahlil va umumlashtirish, anketa (so'rovnoma), pedagogik nazorat metodlaridan samarali foydalanildi.

Tadqiqot natijasi va muhokamasi Organizmning fiziologik yetilish qonuniyatlari, insonning ruhiy rivojlanishi, falsafiy va pedagogik yutug'i, shuningdek, ijtimoiy madaniyat darajasi jismoniy tarbiyaning maqsadiga umumiy yo'nalish beradi. Yurtimiz mustaqillikni qo'lga kiritgandan keyin barcha sohalarda keng islohotlarni amalga oshirib, jismoniy tarbiya va sport masalalari va qadriyatlarni tiklashga hamda uni rivojlantirishga katta e'tibor berildi. Aholi sog'ligini mustahkamlash uchun jismoniy tarbiya va sportga alohida e'tibor qaratildi. "O'zbekiston Respublikasi jismoniy tarbiya va sportni yanada rivojlantirish to'g'risida"gi PQ 3031 sonli 2017.03.08 ko'ra aholi salomatligi yaxshilash va mustahkamlash, respublikaning barcha hududlarida (dam olish xiyobonlari va sog'lomlashtirish oromgohlarida, ta'lim muassasalarida, aholi yashash joylarida) yugurish va velosiped yo'lakchalari, jismoniy mashqlar bajarish uchun trenajorlar, yoshlar qiziqishlariga ko'ra (rolik skeytlarda harakatlanish uchun yo'lakchalar, sun'iy qoya va h.k.) maxsus inshootlar va sun'iy qoplamali sport maydonchalarini barpo etish kabi masalalar dasturdan joy olgan. [2].

Bolalarning rivojlanishi va o'sishi uzluksiz davom etadigan jarayondir. Bu davrda uning shaxs sifatida shakllanishi, ilk bor olamni atrofdagi ashyo va buyumlar orqali anglab, undan o'zicha ma'no topishga intilishi, qiziqishlari kuzatiladi. Hayotning har bir davri rivojlanish xususiyatlari va ehtiyojlariga ko'ra o'ziga xos bosqichlarga ega. Bolaning o'sib, ulg'ayishida maktabgacha bo'lgan davrni shular sirasiga kiritish mumkin. Bolalar juda ohangraboli olam hisoblanib, juda tez o'sish, rivojlanish va o'zgarishlar ichida yashaydilar. Ta'lim metodlari o'quv predmeti, aniq didaktik vazifalar, vositalar va ta'lim shartlarining o'ziga xos xususiyatlariga bog'liq usullar tizimining turli birikmalaridan iboratdir. Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolaning asab tizimi va butun organizmi nihoyatda plastik va tashqi

ta'sirga beriluvchan bo'ladi. Shuning uchun maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalar bilan mashg'ulot olib borganda psixik va jismoniy kuchni sarflanadigan to'g'ri vaqt nisbatini belgilash tarbiyachining muhim vazifasidan biri hisoblanadi. Bolalarga ta'lim berishda ularning yosh xususiyatlari va imkoniyatlarini hisobga olgan holda quyidagi metodlardan foydalaniladi:

Ko'rgazmali metod, og'zaki metod, amaliy metod, o'yin metodi, musobaqa metodi.

Ko'rgazmali metod- bu hissiy idrok va harakat sezgilarining yorqinligini ta'minlaydi. Ular bolalarda sensor qobiliyatlari rivojlanishini faollashtiradi.

Og'zaki metod- bu metod bolalar ongiga yo'naltirilgan, ular oldiga qo'yilgan vazifalarni tushunib olishga va mashqlar mazmuni va tuzilishini o'zlashtirib olishda katta rol o'ynaydi.

Amaliy metod- bolalarning amaliy harakatlar faoliyati bilan bog'liq bo'lib , harakatlarni o'z muskul motor sezgilarida to'g'ri idrok etilishini amalda tekshirishni ta'minlaydi.

O'yin metodi- bolalar bilan ishlashda samarali bo'lib, ko'rgazmali obraz va ko'rgazmali amaliy tafakkur elementlarini hisobga oladi. U turli harakat ko'nikmalarini, harakatlarning mustaqilligini, o'zgaruvchan sharoitga nisbatan tezkor javob reaksiyasini bir vaqtda takomillashuviga, ijodiy faollik ko'rsatishga imkon beradi.

Musobaqa metodi- maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishda u faqat pedagogik rahbarlik sharoitida qo'llanilishi lozim.

Bu metoddan katta guruhlarda foydalanish mumkin. Musobaqalar bolalar kuchiga mos bo'lishi, axloqiy-irodaviy fazilatlarini tarbiyalash, shuningdek o'z yutuqlarini va boshqa bolalarning muvoffaqiyatlarini to'g'ri baholash musobaqaning majburiy shartidir.

Xulosa qilib aytsek, Bugungi maktab bolasidan aniq bilimlargini emas, fikrlash ko'nikmasi, katta va tengdosh o'rtoqlarini tushunish, ular bilan hamkorlik qilish ham talab etiladi. Shuning bola maktabga qadam qo'yayotganida qanchalik bilimga ega ekanligi emas, balki uning yangi bilimlarini egallashga tayyorligi, atrof-muhitga moslashish ko'nikmasi, voqea va hodisalarni mustaqil tahlil etishi va mustaqil harakat qilishi muhim hisoblanadi. Bolani biror narsaga o'rgatishgina emas, unda o'z kuchiga ishonchni orttirish, o'z g'oyasini himoya qilish, mustaqil ravishda bir qarorga kelish hamda unda "men" konsepsiyasini shakllantirish ham muhimdir. Yuqorida sanab o'tgan barcha xarakter xususiyatlarini rivojlanishida jismoniy va sportni o'rni hamda ahamiyati juda katta. Shu boisdan ham bolalarda jismoniy tarbiyani tashkil etish, rivojlantirish bugungi kunning eng dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi.

Adabiyotlar ro'yxati

- 1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Maktabgacha ta'lim tizimini boshqarishni takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida» qaror PQ-3955-sonli 18.09.2018
2. "O'zbekiston Respublikasi jismoniy tarbiya va sportni yanada rivojlantirish to'g'risida"gi PQ 3031 sonli 03.07.2017.
- 3.M.X.Tojiyeva,S.I.Xusanxodjayeva «Maktabgacha yoshdagi bolalar jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi» Toshkent 2017